

Projekt i realizacja tablic pamiątkowych na 5 stacjach kolejowych

Dokumentacja korespondencji

Ważnym elementem obchodów 70 rocznicy akcji „Wisła” realizowanych przez Zjednoczenie Łemków będzie odsłonięcie tablic pamiątkowych na 5 stacjach kolejowych, z których odprawiano transporty z deportowanymi.

Odsłonięcia tablic odbędą się na przełomie maja i czerwca 2017 r. o dokładnych datach tych wydarzeń będziemy Państwa informować na bieżąco. Obecnie jesteśmy na etapie ustaleń dotyczących montażu z poszczególnymi administratorami dworców w: **Przeworsku, Sanoku, Gorlicach-Zagórzany, Nowym Targu** oraz **Oświęcimiu**.

Poniżej prezentujemy tok starań i poszczególne etapy ustaleń z Ministerstwem Infrastruktury, Instytutem Pamięci Narodowej oraz Polskimi Kolejami Państwowymi. Nie była to łatwa sprawa ale przy dobrej woli różnych ludzi udało nam się ją sfinalizować: tylko tyle albo aż tyle.

Wybraliśmy charakterystyczne węzły kolejowe biegnące od wschodu na zachód, na których odbył się największy dramat jak w przypadku stacji w Oświęcimiu, gdzie z premedytacją rozdzielano transporty rozrywając więzi rodzinne oraz społeczne. Kilkadziesiąt osób aresztowano i osadzono w Centralnym Obozie Pracy w Jaworznie, gdzie 162 osoby zmarło na skutek ciężkich warunków i represji. Dwukrotnie bo najpierw w 1947, a potem w roku 1950 jako ostatni odprawiony został transport z Nowego Targu, kiedy to 3 lata po deportacyjnej akcji „Wisła” władza dokończyła „czyszczenia” terenu we wsiach Jaworki, Biała Woda oraz Czarna Woda z pozostałych tam Rusinów, którym udało się nielegalnie powrócić na ojcowiznę.

(1) Pismo do Ministra Infrastruktury i Budownictwa | 20.01.2017

ZJEDNOCZENIE LEMKÓW
ZARZĄD GŁÓWNY
ul. Jagiełły 2
38-300 Gorlice
NIP 738-14-34-198 REGON 492030570

Gorlice, 20 stycznia 2017

Pan Andrzej Bittel
Podsekretarz Stanu
Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa
ul. Tytusa Chalubińskiego 4/6
00-613 Warszawa
andrzej.bittel@mib.gov.pl

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do rozmowy telefonicznej w dniu 03 stycznia 2017 r. z Panem Ministrem odnośnie upamiętnienia deportacji z 1947 r. ze swej strony wnosimy aby tablice te były umieszczone na budynkach stacyjnych w miejscowościach Przemyśl, Sanok, Zagórzany koło Gorlic oraz Oświęcim.

Niżej przedstawiamy proponowaną treść napisu na tablicy żeliwnej o wymiarach 45 x 70 cm; do uzgodnienia i akceptacji:

Z TEJ STACJI KOLEJĄ TOWAROWĄ
W RAMACH OPERACJI WISŁA
TRANSPORTAMI R.. – R..
W OKRESIE .... (KWIETNIA) 1947 R.
WYWIEZIONO NA ZIEMIĘ ZACHODNIE
..... OSÓB.
(MIEJSCOWOŚĆ), ... KWIETNIA 2017 R.

Uprzejmie prosimy Pana Ministra o aprobatę propozycji.

Z poważaniem

Przewodniczący Prezydium
Zjednoczenia Łemków
w/ R. Kłapyk
Stefan Kłapyk

Instytut Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
Biuro Upamiętniania
Walk i Męczeństwa

KOZ Fudyle
Z up. Prezesa Zarządu
Dyrektor Biura Zarządu
Katarzyna Gawlik-Tarnowska

Pani
Cecylia Lachor
Członek Zarządu
Spółki Akcyjnej
Polskie Koleje Państwowe
Al. Jerozolimskie 142A
02-305 Warszawa

Pismo z dnia: 01.02.2017
Znak: -

Nasz znak:
BUW-913-29(3)/17

Data:
Warszawa, dn. 13.02.2017 r.

Sebastian Pami

W odpowiedzi na Pani pismo z prośbą o zajęcie przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu stanowiska wobec inicjatywy na rzecz upamiętnienia łemkowskich mieszkańców południowo-wschodnich ziem powojennej Polski, przymusowo wysiedlonych na tzw. Ziemie Odzyskane podczas akcji „Wisła” wiosną i latem 1947 roku, uprzejmie informuję, że działając w oparciu o art. 531 Ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 18 grudnia 1998 r. Instytut Pamięci Narodowej pozytywnie opiniuje ogólny zamysł umieszczenia stosownych tablic pamiątkowych na budynkach dworców kolejowych w miejscowościach, gdzie znajdowały się stacje załadowcze deportowanych. Doprecyzowania wymaga natomiast zamiar umieszczenia tablic na dworcach w miastach, które pełniły rolę punktów rozdzielczych transportów. Wątpliwości budzi zamiar umieszczenia takiej tablicy np. na dworcu w Oświęcimiu, co sugerowałoby, że podczas akcji „Wisła” wywieziono stamtąd miejscowych Łemków.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że Instytut Pamięci Narodowej podejmie ostateczną decyzję w sprawie ww. upamiętnień po otrzymaniu od Wnioskodawców pełnych danych dotyczących transportów i liczby wywiezionych osób.

Proponuję również, by treść napisu pamiątkowego na ww. tablicach opierała się o podany niżej wzór:

Z TEJ STACJI
W RAMACH AKCJI „WISŁA”
W OKRESIE ... 1947 R.
WYWIEZIONO TRANSPORTAMI
KOLEJOWYMI R...
NA ZIEMI ZACHODNIE
... OSÓB

z pominięciem

Dyrektor
Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa

Adam Siwek
Adam Siwek

Sporządził: dr Damian Markowski

Polskie Koleje Państwowe S.A.
Centrala
Al. Jerozolimskie 142A, 02-305 Warszawa

Centrala
Biuro Komunikacji i Promocji
tel.: +48 22 474 90 35
e-mail: sekretariat.ksm@pkp.pl

Szanowny Pan
Kamil Wilde
Zastępca Dyrektora Departamentu Kolejnictwa
Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa
ul. T. Chalubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

Warszawa, 06.03.2017
UNP: 2017-0103706

W nawiązaniu do pisma o nr. DTK.8.051.4.2016.PS z 26 stycznia 2017 roku, oraz dalszej korespondencji dotyczącej tablic pamiątkowych upamiętniających deportację Łemków podczas akcji Wisła z 1947 roku, uprzejmie informuję, że Polskie Koleje Państwowe S.A. bazując na opinii Instytutu Pamięci Narodowej pozytywnie opiniują możliwość umieszczenia tablic na terenie dworców kolejowych.

W związku z przesłanym pisemnie stanowiskiem Instytutu Pamięci Narodowej, Zjednoczenie Łemków powinno jednak przekazać pełne informacje wskazane przez IPN, oraz uwzględnić wszelkie uwagi Instytutu Pamięci Narodowej zawarte w wymienionym wcześniej piśmie.

Wydanie ostatecznej zgody na montaż tablic będzie możliwe po zaakceptowaniu przez PKP S.A. ostatecznych projektów tablic oraz uzgodnieniu szczegółów technicznych dotyczących montażu z administratorami dworców.

DYREKTOR BIURA

Jolanta Kuczyńska

Załączniki:

1. Pismo Pana Adama Siwka – Dyrektora Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej do Członka Zarządu PKP

(4) Mail ZŁ do dr Damiana Markowskiego IPN dotyczący treści napisów: końcowe projekty tablic
09.03.2017

W dniu 2017-03-09 16:01:26 użytkownik Zjednoczenie Łemków <lemkounion@opoczta.onet.pl> napisał:

Gorlice, 09.03.2017

Pan dr Damian Markowski
Instytut Pamięci Narodowej
Biurowo Upamiętnień Walk i Męczeństwa

Szanowny Panie Doktorze,

w nawiązaniu do naszych rozmów telefonicznych i poczynionych dotychczas uzgodnień, dotyczących treści napisów pamiątkowych na tablicach okolicznościowych, zaznaczamy iż po wnikliwej lekturze materiałów dotyczących akcji „Wisła” nie da się ujednoclić tekstów na wszystkich tablicach.

W odniesieniu do tekstów uzgodnionych pierwotnie pojawia się specyfika każdej stacji, która była główną stacją załadowniczą dla rejonu objętego deportacją. Dlatego też wnosimy o uwzględnienie terminu „rejon”, co nie zmienia zasadniczej treści a doprecyzowuje tekst.

Ponadto wnosimy o dopełnienie o określenie iż były to osoby narodowości ukraińskiej.

W pierwotnym wniosku wymienialiśmy stację Przemysł jako stację załadowniczą, podczas gdy tamtych terenów była nią stacja Przeworsk. Dlatego też w wykazie stacji należy zamienić Przemysł na Przeworsk. Dodatkowo również prosimy o wyrażenie zgody na upamiętnienie podobną tablicą rejonu tzw. Rusi Szlachtowskiej, dla której stacją załadowniczą był Nowy Targ.

Do przesłanej nam treści tablicy w Oświęcimiu proponujemy dodanie nazwy tej miejscowości. Projekty pięciu tablic przesyłamy w załączeniu.

Prosimy uprzejmie o akceptację oraz powiadomienie PKP o dokonanych i uzgodnionych niewielkich korektach w tekstach.

Z wyrazami uszanowania

Stefan Hładyk

***

5 załączników

Gorlice, 09.03.2017

Pan dr Damian Markowski
Instytut Pamięci Narodowej
Biurowo Upamiętnień Walk i Męczeństwa

Szanowny Panie Doktorze,

w nawiązaniu do naszych rozmów telefonicznych i poczynionych dotychczas uzgodnień, dotyczących treści napisów pamiątkowych na tablicach okolicznościowych, zaznaczamy iż po wnikliwej lekturze materiałów dotyczących akcji „Wisła” nie da się ujednoclić tekstów na wszystkich tablicach.

W odniesieniu do tekstów uzgodnionych pierwotnie pojawia się specyfika każdej stacji, która była główną stacją załadowniczą dla rejonu objętego deportacją. Dlatego też wnosimy o uwzględnienie terminu „rejon”, co nie zmienia zasadniczej treści a doprecyzowuje tekst.

Ponadto wnosimy o dopełnienie o określenie iż były to osoby narodowości ukraińskiej.

W pierwotnym wniosku wymienialiśmy stację Przemysł jako stację załadowniczą, podczas gdy tamtych terenów była nią stacja Przeworsk. Dlatego też w wykazie stacji należy zamienić Przemysł na Przeworsk. Dodatkowo również prosimy o wyrażenie zgody na upamiętnienie podobną tablicą rejonu tzw. Rusi Szlachtowskiej, dla której stacją załadowniczą był Nowy Targ.

Do przesłanej nam treści tablicy w Oświęcimiu proponujemy dodanie nazwy tej miejscowości. Projekty pięciu tablic przesyłamy w załączeniu.

Prosimy uprzejmie o akceptację oraz powiadomienie PKP o dokonanych i uzgodnionych niewielkich korektach w tekstach.

Z wyrazami uszanowania

Stefan Hładyk

***

Załączniki z powyższego maila:

W ramach akcji WISŁA
w okresie 29.IV–1.VII.1947
z rejonu Przeworsk w transportach
kolejowych R301-R361 wywieziono
na Ziemię Zachodnie 23691 osób
narodowości ukraińskiej

Związek Ukraińców w Polsce
Zjednoczenie Łemków
Przeworsk 2017

Z tej stacji w ramach akcji WISŁA
w okresie 09.VI -01.VII.1947 z
rejonu Gorlice wywieziono
transportami kolejowymi R211 -
R254 na Ziemię Zachodnie 11329
osób narodowości ukraińskiej

Zjednoczenie Łemków
Gorlice – Zagórzany, 2017

Z tej stacji w ramach
akcji WISŁA w okresie
13 – 14.VII.1947 wywieziono
w 2 transportach kolejowych
na Ziemię Zachodnie
387 osób narodowości
ukraińskiej

Nowy Targ 2017   Zjednoczenie
Łemków

Z rejonu Sanok w ramach akcji
WISŁA w okresie
29.IV–1.VII.1947 wywieziono
transportami kolejowymi R10-
R164 na Ziemię Zachodnie
47562 osoby narodowości
ukraińskiej

Zjednoczenie Łemków
Sanok 2017

NA WĘZLE KOLEJOWYM TEJ STACJI ODPRAWIONO 269
TRANSPORTÓW Z OSOBAMI NARODOWOŚCI UKRAIŃSKIEJ
WYSIEDLONYCH ZE SWYCH SIEDZIB W RAMACH AKCJI
„WISŁA”. STACJA BYŁA GŁÓWNYM PUNKTEM
ROZDZIELANIA TRANSPORTÓW Z WOJ. RZESZOWSKIEGO I
KRAKOWSKIEGO, MIEJSCEM DRAMATU TYSIĘCY OSÓB
ODDZIELONYCH OD SWOICH RODZIN. KILKASET OSÓB
OCZEKUJĄCYCH NA DALSZY TRANSPORT ZOSTAŁO
ARESZTOWANYCH PRZEZ KOMUNISTYCZNE SŁUŻBY
BEZPIECZEŃSTWA I OSADZONYCH W CENTRALNYM
OBOZIE PRACY W JAWORZNIE, GDZIE 162 ZMARŁO NA
SKUTEK CIĘŻKICH WARUNKÓW I REPRESJI ZAŁOGI OBOZU.

Oświęcim, 2017

Zjednoczenie Łemków

**MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA**

Podsekretarz Stanu

Andrzej Bittel

Warszawa, dnia 10 marca 2017 r.

DTK.8.051.4.2016.PS.2

NR 40674/p

Pan
Stefan Kłapyk
Przewodniczący Prezydium Zjednoczenia Łemków

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na wystąpienie z dnia 20 stycznia 2017 r. dotyczące upamiętnienia 70 rocznicy akcji „Wisła” poprzez umieszczenie na dworcach kolejowych w Przemyślu, Sanoku, Zagórzanach koło Gorlic oraz Oświęcimiu tablic okolicznościowych, uwzględniając wstępne stanowisko wyrażone przez Instytut Pamięci Narodowej (dalej: „IPN”) oraz PKP S.A. w przedmiotowej sprawie, uprzejmie informuję, że przychyliam się do powyższej inicjatywy.

Jednocześnie zwracam uwagę na przedstawione przez IPN i PKP S.A. zastrzeżenia w przedmiotowej sprawie oraz związaną z tym konieczność podjęcia przez Pana Przewodniczącego wskazanych poniżej działań.

Zgodnie ze stanowiskiem IPN, doprecyzowania wymaga zamiar umieszczenia tablic okolicznościowych na dworcach miast, które pełniły rolę punktów rozdzielczych transportów. Wątpliwości IPN budzi zamiar umieszczenia takiej tablicy na przykład na dworcu w Oświęcimiu, co sugerowałoby, że podczas akcji „Wisła” wywieziono stamtąd miejscowych Łemków. Według tego stanowiska, IPN podejmie ostateczną decyzję w przedmiotowej sprawie po otrzymaniu pełnych danych dotyczących transportów i liczby wywiezionych osób od wnioskodawców. Jednocześnie IPN zaproponował, żeby treść napisu pamiątkowego na tablicach okolicznościowych opierała się o podany poniżej wzór:

Z TEJ STACJI
W RAMACH AKCJI „WISŁA”
W OKRESIE ..... 1947 R.
WYWIEZIONO TRANSPORTAMI
KOLEJOWYMI R .....
NA ZIEMIE ZACHODNIE
..... OSÓB

Ponadto, informuję, że zgodnie ze stanowiskiem PKP S.A., finalna zgoda na montaż tablic okolicznościowych będzie możliwa po zaakceptowaniu przez Spółkę ostatecznych projektów tablic oraz uzgodnieniu szczegółów technicznych dotyczących montażu z administratorami dworców.

W załączeniu przesyłam pisma IPN z dnia 13 lutego 2017 r. oraz PKP S.A. z dnia 6 marca 2017 r.

Łęcy wstępnie
Stefan Kłapyk

(6) Akceptacja tablic przez IPN | 15.03.2017

Instytut Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
Biuro Upamiętniania
Walk i Męczeństwa

Pan
Stefan Hładyk
Prezes Zarządu Głównego
Zjednoczenia Łemków
lemkounion@poczta.onet.pl

Pismo z dnia: 10.03.2017   Znak: -

Nasz znak:
BUW-913-52(5)/17

Data:
Warszawa, dn. 15.03.2017 r.

Stefan Hładyk

W nawiązaniu do korespondencji poświęconej zaopiniowaniu projektu tablic pamiątkowych poświęconych mieszkańcom południowo-wschodnich ziem powojennej Polski, przymusowo wysiedlonych na tzw. Ziemie Odzyskane podczas akcji „Wisła”, uprzejmie informuję, że działając w oparciu o art. 53l Ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 18 grudnia 1998 r. Instytut Pamięci Narodowej akceptuje przedstawione przez Państwa projekty tablic.

z poważaniem

Dyrektor
Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa

Adam Siwek
Adam Siwek

Do wiadomości:
Pani Cecylia Lachor
Członek Zarządu
Spółki Akcyjnej
Polskie Koleje Państwowe
Al. Jerozolimskie 142A
02-305 Warszawa

Skrzynka e-mail: Deminu.Merkow@ipn.gov.pl

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
BIURO UPAMIĘTNIANIA WALK I MĘCZENSTWA

ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa
tel. 22 581-89-35, e-mail: Adam.Siwek@ipn.gov.pl

(7) Zł do PKP | 03.04.2017

ZJEDNOCZENIE LEMKÓW
RZĄD GŁÓWNY
ul. Jagiełły 2
38-300 Gorlice
REGON 492030570

Gorlice, 03.04.2017

L.dz. 32/2017

*dostanie p. Dyga e-mail
12.06.2017*

Polskie Koleje Państwowe S.A.
Centrala
ul. Aleje Jerozolimskie 142A
02-305 Warszawa

W związku z ustaleniami i korespondencją dotyczącą montażu na kilku stacjach kolejowych tablic upamiętniających 70-lecie wywózki ludności w akcji „Wisła”, zgodnie ze stanowiskiem Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 10 marca 2017, przesyłamy ostateczne projekty tekstów pięciu tablic zatwierdzonych przez Instytut Pamięci Narodowej do zaakceptowania.

Równocześnie prosimy o powiadomienie administratorów dworców kolejowych, na których będą montowane te tablice o możliwość uzgodnienia przez nas kwestii ich umiejscowienia i montażu.

W załączeniu przesyłamy zatwierdzone teksty tablic na budynkach dworcowych w Przeworsku, Sanoku, Zagórzanach k. Gorlic, Nowym Targu oraz w Oświęcimiu. Ponadto prosimy o wskazanie aktualnych adresów administratorów ww. stacji.

Załączniki:

- pismo IPN z 15.03.2017
- teksty 5 tablic
- pismo PKP z 06.03.2017 do MIiB

Przewodniczący Prezydium
Zjednoczenia Lemków

Stępan Kłapyk
Stępan Kłapyk

(8) PKP - ustalenia z administratorami dworców | 13.04.2017

Polskie Koleje Państwowe S.A.
Centrala
Al. Jerozolimskie 142A, 02-305 Warszawa

Centrala
Biuro Komunikacji i Promocji
tel.: +48 22 474 90 35
e-mail: sekretariat.ksm@pkp.pl

Szanowny Pan Stefan Kłapyk
Przewodniczący Zjednoczenia Łemków
ul. Jagiełły 2
38-300 Gorlice

Warszawa, 13.04.2017 r.
UNP: 2017-0173649

W odpowiedzi na pismo nr. dz. 32/2017 z 3 kwietnia 2017 roku, zgodnie z wcześniejszą korespondencją wyrażamy zgodę na montaż tablic pamiątkowych upamiętniających 70-lecie wywózki ludności w ramach akcji „Wisła”, na budynkach dworcowych w Przeworsku, Sanoku, Zagórzanach k. Gorlic, Nowym Targu oraz Oświęcimiu.

Prosimy o uzgodnienie szczegółów dotyczących montażu z administratorami dworców.

Sanok:

Administrator, Marek Kapusta, e-mail: marek.kapusta@pkp.pl tel.: 601 717-865

Gorlice- Zagórzany, Nowy Targ:

Zarządca, Piotr Urlik, e-mail: piotr.urlik@pkp.pl tel.: 507 022 356

Oświęcim:

Autor projektu przebudowy dworca Paweł Kośmicki, e-mail: pawel.kosmicki@pkp.pl tel.: 887 079 408

Przeworsk:

Zarządca, Krzysztof Janusz, krzysztof.janusz@pkp.pl tel.: 601-731-187

ZASTĘPCA DYREKTORA BIURA

Ewa Dziurła

ZJEDNOCZENIE ŁEMKÓW PREZYDIUM ZARZĄDU GŁÓWNEGO

38-300 Gorlice, ul. Jagielly 2, woj. małopolskie, tel./fax 18 35 32 906
Konto bankowe: Bank PEKAO S.A. nr 83 1240 5110 1111 0000 5207 8745
www.lemkounion.republika.pl; lemounion@poczta.onet.pl

Gorlice, 20 kwietnia 2017 r.

Stefan
Kłapyk
przewodniczący
Prezydium
Zarządu Głównego

Adam
Wiewiórka
wiceprzewodniczący

Andrzej
Ksenicz
wiceprzewodniczący

Wacław
Szlanta
wiceprzewodniczący

Natalia
Hładyk
sekretarz

Stefan
Łukaczyn
skarbnik

Grzegorz
Trochanowski
członek

Stefan
Hładyk
członek

Emil
Hojsak
członek

Pan Grzegorz Watycha
Burmistrz Miasta Nowy Targ
Urząd Miasta w Nowym Targu
ul. Krzywa 1
34-400 Nowy Targ

Zwracamy się z prośbą o zamontowanie tablicy pamiątkowej na dworcu kolejowym w Nowym Targu. Tablica upamiętnia 70 rocznicę wywózki ludności ukraińskiej w ramach akcji „Wisła” i zostanie zamieszczona m.in.: w Przeworsku, Sanoku, Gorlicach-Zagórzany oraz Oświęcimiu.

Projekt tablic uzyskał aprobatę Ministra Infrastruktury i Budownictwa, Instytutu pamięci Narodowej oraz Polskich Kolei Państwowych w miejscowościach administrowanych przez PKP.

Z wcześniejszych informacji uzyskanych od PKP wynikało, iż dworzec kolejowy w Nowym Targu jest własnością kolei i w oparciu o taką informację załatwialiśmy wszelkie formalności związane ze zgodą na umieszczenie tej tablicy. Jednakże administrator dworca poinformował nas, iż od roku czasu dworzec którym on wcześniej zarządzał nie jest już własnością PKP lecz Urzędu Miasta.

Zaakceptowany przez strony, aczkolwiek nie z naszej winy i bez Waszego udziału projekt przesyłamy w załączniku. Zwarzywszy na szczególny wagę obchodów prosimy o wydanie pozwolenia na montaż tablicy na budynku dworca, z którego dokonano w 1947 r. wywózki na ziemie zachodnie ludność wsi Szlachtowa, Biała Woda, Jaworki, Czarna Woda. Wcześniej uzgodnieniu z Wami lokalizację rocznicowej tablicy.

Z poważaniem

Przewodniczący Prezydium
Zjednoczenia Łemków

Stefan Kłapyk

Burmistrz Miasta Nowy Targ

34-400 Nowy Targ, ul. Krzywa 1

Pan
Stefan Kłapyk
Przewodniczący Prezydium
Zjednoczenia Łemków
ul. Jagiełły 2, 34-300 Gorlice

Znak: FPII.7011.6.2016
Nowy Targ 09.05.2017 r.

Sprawa: Odpowiedź na pismo w sprawie umieszczenia tablicy pamiątkowej na budynku dworca kolejowego w Nowym Targu.

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie umieszczenia tablicy pamiątkowej na budynku dworca kolejowego w Nowym Targu informujemy, że w chwili obecnej trwają zaawansowane prace związane z przystąpieniem do realizacji kilku zadań inwestycyjnych zlokalizowanych na terenie stacji PKP w Nowym Targu oraz w jej bezpośrednim otoczeniu. Gruntownej przebudowie i konserwacji zostanie poddany między innymi główny budynek dworca kolejowego. Gmina Miasto Nowy Targ złożyła wniosek o uzyskanie dofinansowania przebudowy dworca kolejowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego „Infrastruktura dla obsługi podróżnych” działanie 7.2.4. Planowany termin realizacji inwestycji na terenie PKP to 2017 – 2019 rok.

Z uwagi na powyższe, montaż pamiątkowej tablicy w chwili obecnej nie jest możliwy na budynku dworca kolejowego.

Jednocześnie informujemy, że montaż tablicy powinien zostać zaopiniowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, który sprawuje nadzór nad budynkami PKP oraz wyżej opisaną inwestycją. Ponadto sugerujemy zainstalowanie proponowanej tablicy na innych obiektach infrastruktury kolejowej.

Z pozdrowieniem

z up. BURMISTRZA MIASTA

mgr inż. Waldemar Wojtaszek
I Zastępca Burmistrza

Otrzymują:
1. Adresat
4. WFPiI a/a.

261 12 00
tel. (0-18) 26-11-277
fax. (0-18) 266-23-12

Wydział Funduszy Pomocowych i Inwestycji
e-mail: umnt@nowytag.pl
www.nowytag.pl

pokój Nr 228, II piętro

ZJEDNOCZENIE ŁEMKÓW
ZARZĄD GŁÓWNY
ul. Jagiełły 2
38-300 Gorlice
NIP 738-14-34-198 REGON 492030570
- 1 -

Gorlice, 05 czerwca 2017

KOMUNIKAT
Prezydium Zarządu Zjednoczenia Łemków
w sprawie tablic upamiętniających tragiczne wydarzenia
związane z akcją „Wisła” w 1947 r.

1. Treść tablic została skonsultowana, uzgodniona i zaakceptowana przez Instytut Pamięci Narodowej, na co organizacja posiada dokumenty udostępnione na swojej stronie internetowej.

2. Tablice odnoszą się do faktów historycznych i dokumentów źródłowych, na podstawie których została przeprowadzona akcja „Wisła”; w załączeniu: „Protokół nr 3 posiedzenia Biura Politycznego Komitetu Centralnego Polskiej Partii Robotniczej” z 29.03.1947 r. oraz „Uchwała Prezydium Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie Akcji „Wisła” z 24.04.1947 r.

3. Zachowane dokumenty źródłowe jednoznacznie wskazują, że podczas akcji „Wisła” wysiedlani, niezależnie czy czuli się Ukraińcami, Łemkami, Bojkami, Dolinianami czy Podlaszuckami zostali zaliczeni do ludności ukraińskiej.

4. Tablice te nikomu nie odmawiają prawa do jego przekonań politycznych czy poczucia tożsamości, zachowują natomiast pamięć i przypominają o tamtych dramatycznych wydarzeniach z 1947 roku.

Autorzy zarzutu „rzekomej manipulacji” dotyczącej tablic mogą przedstawić inne dokumenty historyczne, na podstawie których wysiedlano ludność w ramach akcji „Wisła”.

Przewodniczący Prezydium
Zjednoczenia Łemków

Stefan Kłapyk

**1947 marzec 29, Warszawa – Protokół nr 3¹ posiedzenia Biura Politycznego
Komitetu Centralnego Polskiej Partii Robotniczej**

Obecni: ttow. Wiesław², Tomasz³, Zambrowski⁴, Berman⁵, Minc⁶, Radkiewicz, Spychalski, Zawadzki.

Przy p. 2 obecni ttow.: Sokorski, Witaszewski, Szyr, Doliński, Kratko, Kola, Kofman, Gede.

Porządek dzienny:

1. Pogrzeb tow. Świerczewskiego.
2. Sprawy zawodowe.
3. Różne.

Do p. 1 porządku dziennego.

Po omówieniu spraw związanych z przygotowaniem i trasą pogrzebu postanowiono:

1. Udekorować pośmiertnie tow. Świerczewskiego Orderem Virtuti Militari I klasy.

2. Ogłosić w prasie o przejęciu na koszt Państwa kosztów pogrzebu i wyznaczeniu pensji dla rodziny.

3. Wystąpić przez Rząd z uchwałą o budowie pomnika gen. Świerczewskiego.

4. Przemianować ulicę Kaczą i fabrykę Gerlacha im. gen. Świerczewskiego (przez Warszawską Radę Narodową).

5. Ustalić stypendium im. gen. Świerczewskiego na Akademii Wojennej⁷.

W ramach akcji represyjnej wobec ludności ukraińskiej postanowiono:

1. W szybkim tempie przesiedlić ukraińców^a i rodziny mieszane na tereny odzyskane (przede wszystkim Prusy pñ.), nie tworząc zwartych grup i nie bliżej niż 100 km od granicy.

2. Akcję wysiedlenia uzgodnić z rządem Zw[iązku] Radzieckiego i Czechosłowacji⁸.

3. Rozpracowanie danych o ludności ukraińskiej w Polsce oraz opracowanie projektu przesiedlenia poleca się ttow. Spychalskiemu i Radkiewiczowi.

Termin – 1 tydzień. [...]^b

Protokółował
(Rutkiewiczowa)⁹

Oryginał, maszynopis.

AAN, KC PPR, 295/V-3, k. 16.

^a Tak w oryginale.

^b Opuuszczono punkty 2 i 3 protokołu.

¹ Problematyka ukraińska występowała również podczas kolejnych posiedzeń BP KC PPR. Zob. dok. 44, 50, 64, 98, 184, 239, 273, 288, 326, 341.

² Władysław Gomułka „Wiesław”, I sekretarz KC PPR. Zob. załączniki.

³ Bolesław Bierut „Tomasz” (1892–1956), prezydent RP i członek (tajny) BP KC PPR. Zob. załączniki.

przydzielonego dla Grupy Operacyjnej za czas od 19 IV do 31 V 1947 r. (IPN, 00231/92, t. 49, k. 73–74); Zestawienie wykorzystania budżetu przydzielonego dla GO za czas od 19 IV do 30 VI 1947 r. (*Ibidem*, t. 49, k. 86–87); Raport końcowy kwatermistrza GO pplk. Leitla dla III wiceministra ON z 24 VII 1947 r. (*Ibidem*, t. 51, k. 246–258). Zawiera on szczegółowe uwagi i wnioski dot. działalności służb kwatermistrzowskich podczas Akcji „Wisła”, m.in. braków personalnych i organizacyjnych w przygotowaniu kwatermistrzowskim do tak specyficznej akcji, trudności w zaopatrzeniu poszczególnych pułków i dywizji z powodu warunków terenowych, wydłużenia się tras zaopatrzenia, szczupłego transportu samochodowego, braku materiałów pędnych, umundurowania i żywności, które obliczono wg norm pokojowych, a nie warunków bojowych, w jakich przyszło działać Grupie Operacyjnej. Zachowały się też rozkazy i meldunki pplk. Leitla, m.in.: Zarządzenie Kwatermistrzowskie nr 01 z 21 IV 1947 r. (*Ibidem*, t. 55, k. 19–21); Rozkaz kwatermistrzowski nr 02 GO „Wisła”, b.d. (*Ibidem*, t. 51, k. 32); Meldunek bojowy nr 001 (kwatermistrzowski) z 22 IV 1947 r. (*Ibidem*, t. 30, k. 3–4); Sprawozdanie Kwatermistrzostwa GO Wisła za okres od 1 VII do 15 VII 1947 r. (*Ibidem*, t. 49, k. 120–123).

120

1947 kwiecień 24, Warszawa – Uchwała Prezydium Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie Akcji „Wisła”¹

Prezydium Rady Ministrów na posiedzeniu w dniu 24 kwietnia 1947 r. w składzie:

- 1) Prezes Rady Ministrów Ob. Cyrankiewicz²
  - 2) Wicepremier Ob. Gomułka
  - 3) Wicepremier Ob. Korzycki³
  - 4) Minister obrony narodowej Ob. Marszałek Żymierski
  - 5) Minister bezp[ieczeństwa] publicznego Ob. Radkiewicz
  - 6) Wiceminister adm[inistracji] pub[licznej] Ob. Wolski
  - 7) Wiceminister komunikacji Ob. Jastrzębski
  - 8) Podsekretarz stanu Ob. Berman
- powzięło następującą

UCHWAŁĘ:

W związku z koniecznością dalszej normalizacji stosunków w Polsce dojrzała całkowicie sprawa zlikwidowania działalności band UPA.

Celem wykonania tego zadania Prezydium Rady Ministrów uchwala:

I. Minister obrony narodowej w porozumieniu z ministrem bezpieczeństwa publicznego wydzieli odpowiednią liczbę jednostek wojskowych dla przeprowadzenia akcji oczyszczenia zagrożonego terenu i likwidacji band UPA.

II. Minister obrony narodowej w porozumieniu z ministrem bezpieczeństwa publicznego mianuje dowódcę, który obejmie kierownictwo całej akcji i jako pełnomocnik Rządu władny będzie wydawać zarządzenia związane z oczyszczaniem terenu.

III. Państwowy Urząd Repatriacyjny przeprowadzi akcję przesiedleńczą ludności ukraińskiej i ludności mieszanej na terenach, gdzie działalność band UPA może zagrażać ich życiu i mieniu.

IV. Minister administracji publicznej wyda zarządzenie władzom administracyjnym I i II instancji, aby ściśle współdziałały w tej akcji w myśl wskazówek pełnomocnika Rządu.

V. Minister komunikacji wydzieli niezbędną liczbę wagonów i parowozów dla przesiedlenia ludności na Ziemię Odzyskane według planu pełnomocnika Rządu.

VI. Minister poczt i telegrafów wyda zarządzenie podwładnym organom w rejonie objętym akcją poczynienia wszelkich ułatwień w zapewnieniu łączności w myśl wskazówek pełnomocnika Rządu.

VII. Minister skarbu otworzy kredyt na pokrycie kosztów akcji w wysokości do 65 000 000, w tym 35 000 000 na miesiąc maj.

Pod tekstem dokumentu czerwona pieczęć podłużna o treści: Minister Obrony Narodowej Michał Żymierski Marszałek Polski. Podpis nieczytelny, poniżej, wybita stemplem data: 25.4.47.

Na marginesie odręczny dopisek Żymierskiego: Gen. Mossor. Do wiadomości. W górnym lewym rogu pieczęć o treści: Wojsko Polskie, Naczelne Dowództwo, Sztab Generalny. 25 IV 1947 r. Nr 0022.

Kopia, maszynopis.

CAW, Sztab Generalny WP, IV.111, t. 615, k. 9.

¹ Oryginału uchwały ani też jej kopii zawierających podpisy członków Prezydium Rady Ministrów nie odnaleziono. Biuro Polityczne KC PPR na posiedzeniu 16 IV 1947 r. poleciło: „Zwołać Prezydium Rady Min. dla przyjęcia uchwały Rządu w sprawie akcji przesiedlenia Ukraińców” (zob. dok. 40). W protokołach posiedzeń Rady Ministrów za 1947 r. nie ma wzmianki na temat podjęcia tej uchwały (AAN, Prezydium Rady Ministrów, 290, tom I–IV). W Centralnym Archiwum Wojskowym, w zespole Sztabu Generalnego WP zachowała się prawdopodobnie wersja robocza uchwały, bez pierwszej części tekstu zawierającej nazwiska członków PRM. Fragment tekstu zaczynający się od słów: „W związku z normalizacją stosunków w Polsce...”, zmieniono na: „W związku z koniecznością dalszej normalizacji stosunków w Polsce...”. W punkcie VII dopisano, odręcznie, czarnym atramentem, wartość kredytów przyznanych na pokrycie kosztów akcji. Pod tekstem projektu uchwały dopisano, odręcznie, czerwonym ołówkiem, w sposób charakterystyczny dla ministra obrony narodowej marszałka Polski M. Żymierskiego: *Warszawa, 24 IV 1947 r.*, po czym dopisek przekreślono dwa razy (CAW, IV.111, t. 511, k. 6). Publikowany powyżej dokument jest wersją uchwały, którą szef Gabinetu Ministra Obrony Narodowej płk Stanisław Łętowski zawiózł osobiście samolotem dowódcy Grupy Operacyjnej „Wisła” gen. bryg. Stefanowi Mossorowi 26 IV 1947 r. wraz z pełnomocnictwem rządu do przeprowadzenia wysiedlenia Ukraińców. Zob. dok. 121 i 179.

² Józef Cyrankiewicz (1911–1989), działacz ruchu robotniczego, polityk, w latach 1945–1948 sekretarz generalny CKW PPS, 1947–1952 prezes Rady Ministrów i jednocześnie członek Biura Politycznego KC PZPR (1948–1971).

³ Antoni Korzycki (1904–1990), działacz ruchu ludowego, w latach 1945–1949 sekretarz generalny NKW SL, 1947–1952 wiceprezes Rady Ministrów.

(12) Zagórzany koło Gorlic: - uroczyste odsłonięcie tablicy | 09.06.2017, 11:00

Miło nam poinformować, iż pierwsza z pięciu tablic upamiętniających 70 rocznicę deportacyjnej akcji „Wisła” została odsłonięta **9 czerwca 2017 r. o godz. 11:00 na stacji kolejowej Gorlice-Zagórzany.**

Kolejne upamiętnienia na stacjach w:

- o Przeworsku,
- o Sanoku,
- o Nowym Targu
- o oraz Oświęcimiu są ustalane z ich administratorami.

Zapraszamy do udziału, solidaryzujemy się w sprawach ważnych bez względu na przekonania.
Przecież łączy nas wszystkich pamięć.

(13) Sanok - uroczyste odsłonięcie tablicy | 20.06.2017 r., 11:00

Miło nam poinformować, iż druga z pięciu tablic upamiętniających 70 rocznicę deportacyjnej akcji „Wisła” została odsłonięta.

20 czerwca 2017 r. o godz. 11:00 na stacji kolejowej w Sanoku.

